

JUNI 2026 · FOLKEVERSJON AV DEN ØKONOMISKE ANALYSEN AV MODUM KOMMUNE

Hva skjer med pengene i Modum?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Modums økonomi fant. Og Modum har en tydelig profil: en bygdekommune med **lite gjeld**, inntekt fra **vannkraft**, og en bevisst, nøktern måte å drive eldreomsorgen på.

13,2 %

så stor er sparekontoen målt mot årsinntekten — solid, og bygget opp av nøktern drift og kraftinntekt, ikke av børsen

39 %

kommunens lån er lavt — under halvparten av en årsinntekt, og langt lavere enn de fleste norske kommuner

70 mill.

så mye «mindre enn forventet» bruker Modum på eldreomsorg og hjemmetjenester — i hovedsak et bevisst valg, ikke fattigdom

Tenk på kommunen som en husholdning: Modum «tjener» greit — skatt, overføringer fra staten, og en fast inntekt fra **vannkraften** (litt som en familie med en hytte de leier ut). Det meste går til faste «regninger»: skole, barnehage, eldreomsorg, helse. Det fine med denne familien er at den har **lite gjeld** — den har ikke lånt seg langt opp — så den slipper å bruke mye på renter og avdrag. Det gir rom til å spare. Og familien har valgt en nøktern linje på den dyreste posten, eldreomsorgen: heller hjelp hjemme enn faste sykehjemsplasser. Det er omtrent det som skjer i Modum nå.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens eget budsjett, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

Modum bruker mindre på de tunge tjenestene — og litt mer på noen mindre

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange barn trenger mer skole, en med mange eldre trenger mer omsorg. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Modums faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

OMRÅDE	MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR	HVA BETYR DET?
Eldreomsorg og hjemmetjenester	70 mill. mindre	Drives bevisst nøkternt — hjelp hjemme framfor sykehjem. Les side 3
Barnevern	9 mill. mindre	Penger ble trukket tilbake fordi rammen var større enn behovet
Grunnskole	8 mill. mindre	Drives nøkternt — men karakterene er gode (grunnskolepoeng 41,1)
Helsetjenester (legevakt, fastlege m.m.)	5 mill. mer	Litt over — kommunen har satset på lege- og fastlegetjenesten
Barnehage	9 mill. mer	Litt over — politikerne la på penger til flere voksne
Administrasjon («byråkratiet»)	9 mill. mer	Litt over — henger trolig sammen med ny måte å organisere kommunen på
Sosialhjelp m.m.	9 mill. mer	Snudd fra «mindre» til «mer» på ett år. Les side 3

Det tydelige bildet: Den klart største posten — eldreomsorgen — drives 70 millioner *billigere* enn det befolkningen tilsier. Det er ikke fordi Modum mangler penger (kommunen er solid), men fordi den har valgt en bevisst, nøktern linje. De fire områdene som ligger litt over — helse, barnehage, administrasjon og sosialhjelp — er små i kroner og har hver sin forklaring. Det ene som har endret seg mest, er sosialhjelp.

Regnestykket viser altså at Modum er en **nøktern kommune på det tunge, med noen mindre poster som ligger litt over**. Det mest interessante er to ting: hvorfor eldreomsorgen drives så billig, og hvorfor sosialhjelpen plutselig koster mer. Begge forklarer vi på neste side.

Hvorfor er eldreomsorgen så billig — og sosialhjelpen plutselig dyrere?

Eldreomsorgen: «hjelp hjemme» framfor sykehjem

Modum bruker 70 millioner mindre enn forventet på pleie og omsorg. Det høres dramatisk ut, men det er i stor grad et **bevisst valg**, ikke en mangel. Kommunen har valgt det fagfolk kaller en «dreiiing»: i stedet for å gi folk en fast sykehjemsplass, satser den på å hjelpe folk til å bo hjemme lengst mulig — med hjemmesykepleie og nye hjelpemidler (velferdsteknologi, for eksempel trygghetsalarmer og sensorer).

- Kommunen **kuttet fem heldøgns plasser** for personer under 80 år, og **styrket hjemmesykepleien** med to nye stillinger.
- Tallene bekrefter retningen: Modum bruker mer på hjelp *hjemme* enn på *institusjon*, og bare 7 av 100 eldre over 80 bor fast på sykehjem.

Kort sagt: Den lave kostnaden på eldreomsorg er i hovedsak en villet, nøktern måte å organisere tjenesten på — ikke et tegn på at de eldre forsømmes. **Men det er en grense:** Modum får flere eldre framover. En fagrapport anslår at kommunen mot 2030 vil trenge rundt 45 flere sykehjemsplasser, og kommunen planlegger 16 nye plasser ved Modumheimen. Den nøkterne linjen kan altså ikke strammes uendelig — behovet vokser.

Sosialhjelpen: snudde på ett år

Sosialhjelp gikk fra å ligge *under* forventet i 2024 til 9 millioner *over* i 2025. Det handler ikke om at Modum deler ut penger lett, men om forhold kommunen i liten grad styrer: flere som trenger hjelp i «økonomisk utfordrende tider», bosetting av mange flyktninger (blant annet fra Ukraina), og at satsene ble hevet.

Et varsko fra staten: I 2021 førte Statsforvalteren tilsyn med NAV-kontoret i Modum og fant **to lovbrudd**: kontoret sikret ikke forsvarlig behandling av økonomisk rådgivning — noen måtte vente opptil åtte måneder på hjelp. En egen revisjon i 2023 påpekte også at barns behov ikke ble kartlagt godt nok i sosialhjelpssakene. Dette er det eneste klare lovbruddet staten har påvist i Modum — og det traff nettopp det området der utgiftene nå øker. Det betyr ikke at kommunen bruker for mye, men at tjenesten som forvalter disse pengene har stått svakere enn de øvrige.

Solid og gjeldfri — men med en mulighet som er valgt bort

13,2 %

sparekontoen
(«disposisjonsfondet») målt mot
årsinntekten — solid, og
voksende

39 %

kommunens lån er lavt — langt
under de fleste sammenlignbare
kommuner. Lite går til renter

+78 mill.

overskudd i 2025 — bedre enn
budsjettert, blant annet fordi
sykefraværet falt

Her er den positive historien. Modum er **solid** — og det fine er at soliditeten er ekte og robust, ikke avhengig av at børsen går bra.

Lite gjeld + kraftinntekt = trygg sparekonto

Mange kommuner har bygget seg opp en stor «sparekonto» ved å plassere penger i aksjefond — som da svinger med børsen. Modum har gjort det annerledes. Sparekontoen her er bygget opp av **nøktern drift** og av **inntekt fra vannkraften** (kommunen eier andeler i kraftselskap og fikk lagt inn rundt 10 millioner ekstra i utbytte fra 2024). Fordi kommunen har **lite gjeld**, går lite av inntektene til renter og avdrag — det frigjør penger til både drift og sparing. Sparekontoen er altså ikke avhengig av et godt børsår; den hviler på lave kostnader og en stabil kraftinntekt. Ordføreren har selv omtalt gjelda som «lav/grei».

Overskudd og lavere sykefravær

I 2025 gikk Modum med rundt 78 millioner i overskudd — bedre enn budsjettert. To ting dro resultatet opp: den nøkterne driften (særlig i eldreomsorgen), og at sykefraværet blant kommunens ansatte falt fra 9,2 til 8,1 prosent. Kommunen sparer altså raskere enn den bruker.

Muligheten som er valgt bort: Modum har eiendomsskatt på industri og noen eiendommer, men kommunedirektøren foreslo å innføre **generell** eiendomsskatt fra 2025 (15 millioner økende til 25) for å ha råd til større investeringer. **Kommunestyret sa nei.** Det er et helt legitimt politisk valg — men det betyr at kommunen har lagt et tak på egne inntekter. Da må større investeringer, som nye sykehjemsplasser, dekkes innenfor dagens inntekter, av kraftutbytte og overskudd. Spørsmålet er politisk, og bør tas med åpne øyne.

Det ærlige bildet er altså en **solid, lavgjelds bygdekommune** med trygg økonomi som ikke henger på børsen — men som politisk har valgt å ikke hente inn en mulig ekstraintekt, samtidig som behovet for blant annet eldreomsorg vokser framover.

Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Modum et solid overskudd (**pluss** 4,8 %) — langt over det kommunen selv har satt som mål (1–1,5 %). Det betyr at kommunen fikk mye til overs til sparing dette året.

Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Modum: 13,2 % — solid, og bygget opp av nøktern drift og kraftinntekt, ikke av aksjemarkedet. Derfor er den robust.

Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Modums gjeld tilsvarer rundt 39 % av en årsinntekt — lavt, og langt lavere enn de fleste norske kommuner (snittet er rundt 90 %). Lav gjeld betyr at lite går til renter, og det gir handlingsrom.

Kraftinntekt / utbytte

Modum eier andeler i vannkraft (blant annet i Vardar). Kraftverkene gir kommunen en jevn inntekt — rundt 10 millioner ekstra ble lagt inn fra 2024. Det er en av grunnene til at kommunen kan være solid uten å ha bygget opp et børsavhengig fond.

Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Modum rettferdig med helt ulike kommuner — og det er dette som viser at Modum driver eldreomsorgen langt under forventet behov.

«Dreining» i eldreomsorgen

Kommunens bevisste valg om å hjelpe folk til å bo hjemme lengst mulig (hjemmesykepleie, velferdsteknologi) framfor å gi faste sykehjemsplasser. Det gjør tjenesten billigere — men kan ikke strammes uendelig, for behovet for sykehjemsplasser vokser mot 2030.

Eiendomsskatt

En skatt kommunen kan velge å kreve inn på eiendommer. Modum har den på industri og noen eiendommer, men kommunestyret sa nei til å innføre en *generell* eiendomsskatt — en mulig inntekt som dermed ligger ubrukt.

Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Modums eget vedtatte budsjett, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil og svake kilder.

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift. Og når sosialhjelp koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men at det finnes reelle behov bak tallene. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.